

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історіографії і джерелознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історіографія: Теорія і методологія

Освітня програма 014.03 Середня освіта (історія)

Спеціальність 014.03 Середня освіта (історія)

Галузь знань 01 Освіта/

Затверджено на засіданні
Кафедри історіографії і джерелознавства
Протокол № від “” 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історіографія: теорія і методологія
Викладач (-і)	Довган Юрій Любомирович
Контактний телефон викладача	068–23–43–524
Е-mail викладача	gen.dovgan@gmail.com
Формат дисципліни	Нормативний курс
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	четвер, 14.00 год. – 16.00 год.

2. Анотація до курсу

Програма курсу спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань, умінь і навичок історіографії теорії та методології. В основу програми курсу покладено базові блоки:

- історіографія;
- методолгія

Враховуючи те, що студенти більшості українських вузів навчаються за «Болонською системою», а відповідно складають 2 модулі в семестр, даний методичний посібник був запланований саме під такий формат.

Теоретичний і практичний матеріал, запропонований на сторінках цього видання нараховує різну кількість програмових питань. Загалом методичний посібник включає:

- програмові вимоги до навчального курсу;
- основні теми практичних занять із рекомендованими списками джерел та літератури;
- рекомендовані для написання реферати;
- перелік основних понять і термінів, необхідних для засвоєння предмету;
- питання, що виносяться на залік

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни – закріпити, поглибити, розширити, систематизувати теоретичні знання та розвинути навички самостійного вирішення питань відповідно до вимог навчальної дисципліни «Історіографія: теорія і методологія». Контрольна робота повинна бути творчою та самостійною. Механічне відтворення матеріалу, наведеного у підручнику, не допускається.

Основними завданнями вивчення дисципліни є :

Ознайомити студентів із сучасними теоріями походження історичних праць;

Сприяти безпосередньому контакту студентів з масивом основних праць найвидатніших істориків світу;

На основі детального вивчення матеріальної і духовної культури історичних робіт краю сприяти вихованню у студентів почуттів патріотизму і прагнення зберегти історіографічну спадщину.

4. Результати навчання (компетентності)

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- Основні магістральні і другорядні напрямки розвитку історичної думки від часу виникнення її як наукової дисципліни, і аж до наших днів;
- Розуміти причини світоглядних еволюцій у розумінні історичного процесу.
- Усвідомлювати причинно – наслідкові зв'язки, що зумовлювали зміну способу історичної думки тощо.

вміти:

- Визначити основні методи історичного дослідження представниками різних культур і цивілізацій в різні часи свого існування;
- Пояснити причини появи тієї чи іншої картини світобудови і відповідного розуміння історії;
- Назвати основні історичні твори і імені найбільших істориків, що торували шлях історичного прогресу.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самотійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8-й семестр	014.03 Середня освіта (історія)	IV курс	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Лекція №1</p> <p>Тема : Історіографія: теорія і методологія як навчальний предмет і наукова дисципліна</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Грушевський М.С. Звичайна схема руської історії і справа раціонального укладу історії східного слов'янства. – Пг., 1904. 2. Историография истории нового времени стран Европы и Америки / Под ред. И.П. Дементьева. – М., 1990. 3. Историография Нового времени стран Европы и Америки. – М., 1967. 4. Колесник І.І. Українська історіографія 18 – початок 20 ст. – К., 2000. 5. Коцур А.П., Коцур В.П. Історіографія історії України. Курс лекцій. – К., 1996. 	2	2.	4 міс
<p>Лекція №2</p> <p>Тема: Антична історіографія та методологія</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008. 2. Колесник І.І. Українська історіографія 18 – початок 20 ст. – К., 2000. 3. Марченко М.І. Українська історіографія (з давніх часів до середини ХІХ ст.). – К., 1956. 4. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008. 5. Зашкільняк Л.О. Українська сучасна історіографія. – Львів, 	2	2.	4 міс

		2007.			
Лекція №3 Тема: Історичне уявлення доби середньовіччя	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коваленко Л.А. Історіографія історії Української РСР від найдавніших часів до Великої Жовтневої соціалістичної революції. – К., 1983. 2. Крупницький Б. Історіознавчі проблеми історії України. – Мюнхен, 1959. 3. Полонська-Василенко Н. Огляд української історіографії. – Мюнхен, 1959. 4. Зашкільняк Л.О. Сучасна світова історіографія. – Львів, 2007. 5. Калакура Я.С. Українська історіографія. Курс лекцій. – К., 2004. 	2	2.	4 міс
Лекція №4 Тема: Історіографія доби Ренесансу.	лекція.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Афанасьев Ю.Н. Историзм противэклетики. Французская историческая школа «Анналов» в современной буржуазной историографии. – М., 1980. 2. Барг М.А. Проблемы социальной истории в освещении современной западной историографии. – М., 1973. 3. Барг М.А. Эпохи и идеи. Становление историзма. – М., 1987. 4. Вайнштейн О.Л. История 	2	2.	4 міс

		<p>советской медиевистики 1917 – 1966 pp. – Л., 1968.</p> <p>5. Всемирная история в иллюстрациях: в 8 т. – М., 1994. – Т.3-6.</p>			
<p>Лекція №5 Тема: Особливості історичного мислення доби Бароко і Просвітництва (XVII – XVIII ст.)</p>	лекція	<p>1. Вайнштейн О.Л. История советской медиевистики 1917 – 1966 pp. – Л., 1968.</p> <p>2. Всемирная история в иллюстрациях: в 8 т. – М., 1994. – Т.3-6.</p> <p>3. Грановский Тимофей Николаевич. Лекции по истории средневековья. – М., 1986.</p> <p>4. Гуревич А.Я. Исторический синтез и Школа “Анналов”. – М., 1993.</p> <p>5. Гутнова Е.В. Историография истории средних веков. – М., 1963.</p> <p>6. Гутнова Е.В. Средневековье: место в европейской цивилизации // Средние века. – 1990. – С.21-44.</p> <p>7. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К., 2000. – 1464 с.</p> <p>8. Заборов М.А. Введение в историографию средних веков. – М., 1966.</p>	2	2.	4 міс
<p>Лекція №6 Тема: Історіографія епохи Романтизму</p>	лекція	<p>1. Колесник І.І. Українська історіографія 18 – початок 20 ст. – К., 2000.</p> <p>2. Коцур А.П., Коцур В.П.</p>	2	2.	4 міс

		<p>Історіографія історії України. Курс лекцій. – К., 1996.</p> <ol style="list-style-type: none">3. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.4. Колесник І.І. Українська історіографія 18 – початок 20 ст. – К., 2000.5. Марченко М.І. Українська історіографія (з давніх часів до середини ХІХ ст.). – К., 1956.6. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.7. Зашкільняк Л.О. Українська сучасна історіографія. – Львів, 2007.8. Коваленко Л.А. Історіографія історії Української РСР від найдавніших часів до Великої Жовтневої соціалістичної революції. – К., 1983.9. Крупницький Б. Історіознавчі проблеми історії України. – Мюнхен, 1959.10. Полонська-Василенко Н. Огляд української історіографії. – Мюнхен, 1959.11. Зашкільняк Л.О. Сучасна світова історіографія. – Львів, 2007.12. Калакура Я.С. Українська історіографія. Курс лекцій. – К., 2004.			
--	--	--	--	--	--

		13. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.			
Лекція №7 Тема: Історичні концепції і теорії II половини XIX ст.	лекція, 2 год. семінарське заняття, 2 год.	1. Полонська-Василенко Н. Огляд української історіографії. – Мюнхен, 1959. 2. Зашкільняк Л.О. Сучасна світова історіографія. – Львів, 2007. 3. Калакура Я.С. Українська історіографія. Курс лекцій. – К., 2004. 4. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.	2	2.	4 міс
Лекція №8 Тема: Історіописання I половини XX ст.	семінарське заняття, 1 год.	1. Маркарян Э.С. О концепции локальных цивилизаций. – Ереван, 1962. 2. Реизов Б.Г. Французская романтическая историография (1815 – 1830 гг.). – Л., 1985. 3. Тойнбі Арнольд. Дослідження історії. – К., 1995. 4. Шапиро А.Л. Историография с древнейших времен по 18 век. Курс лекций. – Л., 1982.	2	2.	4 міс
Лекція №9 Тема: Осмислення історії в шуканнях мислителів II половини XX ст.	лекція, 1 год. семінарське заняття, 2 год.	1. Заборов М.А. Введение в историографию средних веков. – М., 1966. 2. История средних веков // Всемирная история в 24 т. – Минск, 1996.–Т.7-13. 3. Крип'якевич І.П. Середньовіччя і	2	2.	4 міс

		<p>нові часи // Крип'якевич І.П. Всесвітня історія в 3 кн. – К., 1995. – Кн.2.</p> <p>4. Люблинская А.Д. Источниковедение истории средних веков. – Л., 1955.</p> <p>5. История Европы в 8 т. – М., 1992. – Т.2., М., 1993. – Т.3.</p> <p>История средних веков: в 2 т. / Под ред. Карпова. – М., 1997</p>			
<p>Лекція №10 Тема: Історія на рубежі епох: кінець ХХ – початок ХХІ ст.</p>	<p>лекція, 1 год. семінарське заняття, 2 год.</p>	<p>1. Тойнбі А. Дослідження історії. – К., 1995.</p> <p>2. Барг М.А. Проблемы социальной истории в освещении современной западной историографии. – М., 1973.</p> <p>3. Зашкільняк Л.О. Методологія історії від давнини до сучасності.– Львів, 1999.</p>	2.	2.).	4 міс

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів реалізується чотиріступеневий контроль: 1) поточний контроль; 2) контрольна робота; 3) перевірка конспекту практичних занять; 4) колоквіум.</p> <p>«5» балів – знання студентів відмінні.</p> <p>Задля цього необхідно глибоко, ґрунтовно в деталях володіти теоретичними знаннями, використовуючи необхідну джерельну базу, мати обізнаність в історіографії того чи іншого питання. В усній, чи письмовій формі студент не повинен допускатися помилок, у випадку потреби, чітко і ясно давати відповіді на запитання викладача, вміти порівняти, спів-ставити різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз.</p> <p>«4» бали – знання студентів добрі.</p> <p>Щоб отримати такий бал, слід мати гарні теоретичні знання, однак можна не оперувати бездоганними знаннями в галузі джерел та не знати головних праць присвячених тематиці. Однак фактологічний матеріал має</p>
--	---

	<p>бути засвоєний на високому рівні.</p> <p>«3» бали – знання студентів задовільні.</p> <p>За таких умов студент не володіє джерелами та історіографією тематики, допускає серйозні неточності у теоретичному матеріалів, однак все ж знає проблему на поверхневому рівні і може пояснити закономірності її виникнення та розвитку.</p> <p>«2» бали – знання студентів незадовільні із дозволом повторного складання предмету.</p> <p>Вказані бали отримують за незнання навіть основного інформативного навантаження з навчального предмету. Студенти, які отримують такий бал, володіють найбільш загальними знаннями з теми, що вивчається. Вони допускають грубі помилки, даючи аналіз ситуації, яка вивчається, не орієнтуються у хронології і не оперують термінологічним словником.</p> <p>«1» бал – знання студентів незадовільні із обов’язковим повторним слуханням курсу.</p> <p>Вище наведений бал свідчить про повне і цілковите незасвоєння курсу.</p> <p>Такий принцип оцінювання притаманний усім видам аудиторних занять (семінарських, самостійних, контрольний та ін.) та самостійної роботи студентів.</p> <p style="text-align: center;">Поточний контроль знань</p> <p>Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій студентами є обов’язковим.</p> <p>Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять є обов’язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Напередодні письмової (контрольної) роботи (подається 5 запитань) студенти отримують заготовки на самостійну роботу – уміщується історіографія, подається прізвища відомих істориків та аналіз різних історичних шкіл.. Окремі завдання із пропонованих потрапляють студентам під час написання письмової роботи. Крім конкретних питань пропонуються також два розлогих.</p>

Семінарські заняття	<p style="text-align: center;">Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях</p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.</p> <p>Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.</p> <p>Контрольна робота</p> <p>Впродовж роботи над вивченням нормативних курсів передбачено проведення контрольних робіт. Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом за семестр з даної навчальної дисципліни.</p> <p>Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 – теоретичних, 1 – практичне (на знання історичних джерел), 1 – знання термінів та 1 – знання хронології (або 2 тестових).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Належне виконання:</p> <p>1) змісту питань планів семінарських занять (вересень – грудень 2019 р.). Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання.</p> <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (іспиту – екзамену) на початку грудня 20219 р. за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів.</p>
7. Політика курсу	
<p>Політика курсу «Історичне краєзнавство, музеєзнавство» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – вівторок, 14.00 год. – 16.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.</p>	
8. Рекомендована література	
<p>1. Грушевський М.С. Звичайна схема руської історії і справа раціонального укладу історії східного слов'янства. – Пг., 1904.</p>	

2. Историография истории нового времени стран Европы и Америки / Под ред. И.П. Дементьева. – М., 1990.
3. Историография Нового времени стран Европы и Америки. – М., 1967.
4. Колесник І.І. Українська історіографія 18 – початок 20 ст. – К., 2000.
5. Коцур А.П., Коцур В.П. Історіографія історії України. Курс лекцій. – К., 1996.
6. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.
7. Колесник І.І. Українська історіографія 18 – початок 20 ст. – К., 2000.
8. Марченко М.І. Українська історіографія (з давніх часів до середини ХІХ ст.). – К., 1956.
9. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.
10. Зашкільняк Л.О. Українська сучасна історіографія. – Львів, 2007.
11. Коваленко Л.А. Історіографія історії Української РСР від найдавніших часів до Великої Жовтневої соціалістичної революції. – К., 1983.
12. Крупницький Б. Історіознавчі проблеми історії України. – Мюнхен, 1959.
13. Полонська-Василенко Н. Огляд української історіографії. – Мюнхен, 1959.
14. Зашкільняк Л.О. Сучасна світова історіографія. – Львів, 2007.
15. Калакура Я.С. Українська історіографія. Курс лекцій. – К., 2004.
16. Яковенко Н.М. Вступ до історії. – К., 2008.

Викладач Довган Юрій Любомирович